

VILLIG FRIVILLIG

Nome kommunes frivillighetsmelding 2019—2027

Forholdet mellom frivilligheten og kommunen

En aktiv og levende frivillighet er av grunnleggende betydning for et godt lokalsamfunn. Frivillighet skal av natur være et frivillig engasjement. Tilrettelegging av frivillighet må skje uten sterke føringer.

Det er mange grunner til å engasjere seg som frivillig. Det kan være et ønske om å gjøre noe meningsfylt sammen med andre mennesker og å føle tilhørighet med andre i et fellesskap. Det kan handle om patriotisme, stolthet over stedets dugnadsånd og alt hva stedet klarer å få til. Det kan være at du stiller opp til vaffelsteking, kakebaking, kiosksalg, som trener og sjåfør for ungenes ulike lagidretter, eller du har en spesiell interesse for feltet frivilligheten du er engasjert i representerer; musikk, kulturhistorie, håndarbeid, friluftsliv osv. Uansett hvorfor du engasjerer deg som frivillig er innsatsen din utrolig viktig, det du gjør skaper glede og muligheter for andre, de positive ringvirkningene er uerstattelige.

Fra regionalplan for folkehelse i Telemark 2018 – 2030 sies følgende om frivillighetens positive effekter for samfunnet:

Folkehelse og fordeling av helse påvirkes i stor grad av hva som skjer på arenaene til frivillige lag og organisasjoner.

Deltakelse i frivillig sektor er en svært viktig del av befolkningens samfunnsdeltagelse og sosiale liv.

Frivillig sektor har vist seg som gode bidragsytere til innovative og kreative løsninger for nye samarbeidsformer, til utforming og gjennomføring av tiltak.

Frivillig sektor kan være et supplement og et alternativ til tilbudene offentlig sektor gir.

Frivillig sektor kan, gjennom et aktivt og bevisst rekrutteringsarbeid, mobilisere store ressurser i befolkningen, og skape mening og aktivitet for både «ytere» og «nytere».

For å stimulere til engasjement, til vekst, muligheter og utvikling for frivillige krefter i Nome, er det behov for en helhetlig frivillighetspolitikk.

Frivillighetsmeldingen Villig Frivillig ønsker å legge opp prinsipper og strategier for hvordan kommunen skal legge til rette for, og støtte frivilligheten i kommunen.

Prinsippene og strategiene skal oppfylle visjonen: Villig frivillig i Nome kommune

Medvirkning

Den kommunale frivillighetspolitikken er basert i sin helhet på innspill fra frivilligheten i kommunen. Siden høsten 2017 har det vært ulike former for medvirkning innen ulike temaer som alle har involvert frivillighetsfeltet.

Gjestebed : Først ut var det medvirkning for folkehelse i kommunen, med utførte gjestebed i alt fra barselgrupper, voksenopplæring, pensjonistlag, for rus og psykiatri, til historielag og åpne møter i både Lunde og Ulefoss i forbindelse med handelsdager med mye aktivitet. Kultur, fritid og folkehelseadministrasjonen har vært i dialogsmøter med Nome handicaplag, Råd for personer med nedsatt funksjonsevne, elderrådet, pensjonistlag, ungdomsråd og elevråd. Medvirkningen om lokale folkehelseutfordringer, og hva som gir opplevd god livskvalitet har i stor grad vært basert på kultur, fritids og frivillighetsfeltet, og befolkningens innspill innen folkehelsekartleggingen i 2017 har bidratt til gode innspill og betraktninger om hvilken verdi de ulike frivillighetsilbudene har for livskvaliteten, og hvor viktig det er å tilrettelegge for en levende og engasjert frivillig sektor i kommunen.

Innspill til kommuneplanen: Videre har det vært en omfattende kartlegging av befolkningens ønsker og behov i forbindelse med utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel. Til samfunnsdelen har det vært holdt åpne folkemøter, det har vært spørreskjemaer på nett som er besvart både av enkelt individer og av grupperinger i lokalsamfunnet. Videre har det vært workshops på skolene, for både barne –og ungdomstrinn.

De unges medvirkning har gitt tilbakemeldinger på hvor viktig det er for en god oppvekst å skulle ha tilgjengelig varierte og gode tilbud og aktiviteter i kommunen, og i lokalmiljøet sitt, noe som ikke ville ha vært mulig uten innsatsen til frivillig sektor. Innspill til kommuneplanen har kommentert utfordringer med rekruttering til frivillighet, utfordringer med økonomi og drift, verdien av frivillighet for inkludering og tilhørighet, for attraktivitet og bolyst. Det kommenteres at frivillighet er limet i lokalsamfunnet, at dugnadsånd er med på å skape gode lokalmiljøer, og flere presiserer hvor viktig det er at kommunen tilrettelegger for frivilligheten. Medvirkningen til kommuneplanen har bidratt med uvurderlige innspill for kommunens videre arbeid innen frivillighetsfeltet.

Innspill om frivillighet, tilrettelegging og forventninger:

Etter at planprogrammet for kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet ble lagt ut til høring har det vært avholdt to innspillmøter om kultur, fritid og frivillighet, i tillegg har det vært dialog med Nome idrettsråd. Innspillene har gitt gode tilbakemeldinger på hva frivilligheten opplever som viktig, hva som er utfordrende, og hvor det er muligheter for forbedringer.

Hovedfokuset i tilbakemeldingene har vært på koordinering; både mellom ulike frivillige aktiviteter, og mellom kommunale tilbud og frivillige arrangement. Det kom innspill på hvilken rolle kommunen bør ha: som tilrettelegger og som tilbyder av et grunntilbud. Det var innspill på hvilke utfordringer frivilligheten opplever når det kommer til rekruttering av nye, og yngre frivillige, og drift og økonomi for aktivitet og anlegg/bygg.

Det er enighet om at det i kommunen allerede finnes et rikt utvalg av tilbud som befolkningen kan benytte seg av, men at det er et stort forbedringspotensiale på å skulle synliggjøre alt det flotte som skjer, både utad til publikum/deltakere, og også innad mellom ulike arrangører/aktivitetstilbydere.

Det er behov for bistand til søknadsskriving, behov for god informasjon om hva som finnes av tilskuddsmuligheter, synliggjøre hvem som gjør hva i kommunen og hvem som gjør hva av lag og foreninger. Det er behov for økonomisk støtte til drift, ikke bare til prosjekter og arrangement.

Innspillene viser til behovet for en kommuneadministrasjon innen kultur -og fritidsfeltet som er oppdatert på hva som skjer i det frivillige feltet, viktigheten av jevnlig dialog mellom det offentlige og frivillige, og offentlig kunnskap om hva som er utfordringene for de frivillige i kommunen.

Frivillighet, utfordringer for frivilligheten, verdien av frivillighet og tilrettelegging for frivillighet er temaer som engasjerer bredt. Alt engasjement har resultert i denne frivillighetsmelding for Nome kommune. En frivillighetsmelding som skal legge til rette for det frie og villige frivillige livet i kommunen, men også til forutsigbarhet og felles forpliktelser ved samarbeid. Meldingen skal styrke forholdet mellom det offentlige og frivilligheten, den skal muliggjøre samskaping og utvikling, og ruste oss i fellesskap til å møte nåtidens og framtidens utfordringer.

Prinsipperklæringen for samarbeid

Basert på innspill fra befolkningen, og med tilknytning til overordna føringer for lokale frivillighetsmeldinger, legges frivillighetsmeldingen for Nome kommune opp på basis av følgende prinsipperklæring: (Flere av prinsippene er direkte eller indirekte adoptert fra Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor 2017 – 2020):

Overordna prinsipper:

1. Frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor. Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverdig partnerskap, og gjensidig respekt for hverandres roller.
2. Frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet.
3. Frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet ved å være pådrivere og gjennom å være kanaler inn i demokratiet for interessegrupper og engasjerte innbyggere.
4. Frivillighet bidrar til fellesskap og tillit i møtet mellom mennesker
5. Variasjonen i frivilligheten er i seg selv en verdi som bør ivaretas
6. Frivillighet og kommunal, offentlig virksomhet, har ulike roller i samfunnet, men ofte vil de utfylle hverandre. Samarbeid dannes på bakgrunn av en felles forståelse om hva som er det offentlige rolle og hva som er frivillighetens rolle. Frivillighet skal i prinsipp supplere, ikke erstatte offentlige tjenester
7. Kommunen skal tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, som gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor
8. Både kommunen og frivillighet ivaretar et samfunnsoppdrag basert på demokratiske prinsipper. Samfunnsmessige hensyn er viktig ,og må ivaretas innenfor gjeldende regelverk
  - ⇒ Å redusere folkehelseutfordringer, å jobbe for god tilgjengelighet, for bærekraft og trafiksikkerhet er viktige samfunnsoppdrag hvor frivillighet og kommune i fellesskap kan gjøre en forskjell

Forutsigbare rammevilkår:

1. **Økonomi:** Offentlig, økonomisk støtte fra kommunen skal i størst mulig grad gis i form av frie midler som frivilligheten kan benytte i tråd med egne prinsipper
  - ⇒ Kommunale kulturmidler skal være enkle å søke på, uten en tung byråkratisk vegg av kriterier og krav
  - ⇒ For at saksbehandlingen skal gjøres forutsigbar, og så kort som mulig, er det nødvendig med en fast frist for når frivilligheten kan søke. Denne fristen er 1. april hvert år
  - ⇒ Ekstraordinære søknader på store beløp kan sendes inn gjennom hele året.
  - ⇒ Kommunen skal ha lett tilgjengelig en oversikt over ulike eksterne tilskuddsordninger som finnes, kriterier for søknader og søknadsfrister
  - ⇒ Eventuelle tilskudd/støtte, i form av penger eller tjenester, som gis over flere år skal formaliseres i form av et avtaledokument, evt politisk vedtak og ligge tilgjengelig på kommunens hjemmeside
2. **Medvirkning:** Frivillig sektor skal gjøres oppmerksom på saker som berører de enkelte organisasjoners hjertesaker, og saker som berører vilkårene for organisasjonsdrift
3. **Informasjon:** Utarbeide kommunens hvem gjør hva – en oversikt som til enhver tid skal være oppdatert
  - ⇒ En tydelig oversikt over kontaktpersoner og ansvarsområder på en samlet side på hjemmesiden
  - ⇒ Ha en konkret kontaktperson i kommunen som frivillige kan kontakte hvis de ikke vet nøyaktig hvem de henvende seg til
4. **Basis:** Kommunen skal være et stabilt støtteapparat og tilby god infrastruktur
  - ⇒ Gode og tilgjengelige arenaer og lokaler. Utstyr til utlån, og sosiale møteplasser for aktiviteter og samhandling
  - ⇒ Jobbe for gode kollektivtransportmuligheter og trygge gang –og sykkelveier for god tilgjengelighet
  - ⇒ Ha høy kompetanse hos kommunens ansatte for veiledning og bistand til frivilligheten
  - ⇒ Se muligheter, være pådriver for utvikling, stimulere og oppmuntre til nytenkning og samskaping
  - ⇒ Bidra til profesjonalisering (der det er ønsket)
  - ⇒ Sørge for tilgjengelige lokaler og arenaer med universell utforming
  - ⇒ Ha velfungerende og kvalitetssikret utstyr til utlån for arrangement
    - Enkelt lydanlegg
    - Arrangementsutstyr; matter, risere, stoler, bord, telt m.m.

5. Forpliktelser ved mottak av økonomiske midler og/eller ytelser

- ⇒ Frivillige lag og foreninger som mottar tilskudd av kommunen i form av økonomiske midler og/eller ytelser skal
- Godkjenne ledsagerbevis på sine arrangement/aktiviteter
  - Forsøke å være miljøbevissthet i sine val
  - Være tilgjengelige for flest mulig
  - Markedsføre sine arrangement
  - Ha en bevisst prispolitikk med tanke på å utjevne sosiale forskjeller
  - Følge retningslinjene for fokus på trafiksikkerhet for lag og foreninger (vedlegg 1)

For å oppfylle visjonen, og følge opp prinsipperklæringen i det daglige, er det utarbeidet en enkel strategi for dialog, samarbeid, aktiviteter og arrangement.

KISS –Koordinert, inkludert, synlig og sosial

Mål	Strategier og tiltak
Koordinert	<p>Det er et mål å oppnå størst mulig grad av samkjøring, for å kunne bidra til gode samarbeid og samskapinger, og samtidig unngå aktivitetsskollisjoner. For å få til dette skal det:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Gjennomføres minst to dialogsmøter mellom det kultur, fritid og folkehelseadministrasjonen og frivilligheten i kommunen i året hvor det diskuteres utfordringer, muligheter og planlagte arrangement framover. Her vil det også kunne evalueres samhandlinger som har skjedd siden sist møte, med tanke på å kunne utvikle og forbedre samspillet ⇒ Administrasjonen skal aktivt støtte og oppmuntre frivillig sektor i deres arbeid som gagnar befolkningen. Administrasjonen skal veilede og være pådriver for å koble ulike aktører sammen der dette vil kunne være hensiktsmessig for både arrangører/ initiativtakere og mottakere av tilbudet ⇒ Vurdere om det finnes et digitalt koordineringssystem for ulike idretts –og kulturaktiviteter som kan tas i bruk for å unngå for mange kollisjoner i det daglige aktivitetstilivet
Inkludert	<p>Administrasjonen skal utarbeide retningslinjer for hva kommunen kan bistå frivilligheten med og kriterier for bistand, dette for å sikre likeverdig og forutsigbar behandling av alle lag og foreninger i kommunen som ønsker bistand</p> <p>Alle aktiviteter og tilbud for barn og unge som får støtte av kommunen skal tilrettelegges slik at deltakere får en opplevelse av mestring og mulighet for egen utvikling</p> <p>Alle aktiviteter og tilbud som får støtte av kommunen skal ha et bevisst forhold til å føre et enkelt og tilgjengelig språk i sin informasjon og markedsføring</p>

Synlig

Kontakt med kommunen:

- ⇒ Hvem gjør hva: en oppdatert oversikt over kontaktperson for hver sektor, og deres ansvarsområder, på hjemmesiden
- ⇒ Minimum to dialogmøter med frivilligheten årlig

Markedsføring:

- ⇒ Det opprettes en egen side på kommunens hjemmeside som forsøker å synliggjøre de aktiviteter som frivilligheten legger ut på Facebook-gruppene Dette skjer på Ulefoss og Det som skjer i Lunde (evt andre grupper/sider – dette avtales nærmere med frivilligheten)
- ⇒ Alle aktiviteter og arrangement i kommunen legges inn i kulturkalenderen for Midt-Telemark på nett. Hver enkelt arrangør er selv ansvarlig for å legge ut sine aktiviteter/arrangement (<https://www.visitbo.no/hva-skjer>)
- ⇒ Det settes opp plakatmontere i Lunde og Ulefoss sentrum som frivilligheten kan benytte seg av til markedsføring av sine arrangement.
- ⇒ Alle lag og foreninger, deres tilbud og oppdatert kontaktinformasjon, skal synliggjøres bedre på kommunens hjemmeside

Sosial

Det frivillige livet i kommunen er den største bidragsyter til hverdagsintegrering og inkludering.

Det er viktig å være bevisst den verdien frivilligheten og fritidsaktiviteter har for tilhørighet og fellesskap.

- ⇒ Kommunen skal tilrettelegge for kompetanseheving av frivillige styrer der det er ønsket, som et ledd i å ivareta og sikre en robust frivillighet i kommunen
- ⇒ Kommunen skal jobbe for at det finnes sosiale møteplasser og god infrastruktur i hele kommunen som bidrar til å tilgjengeliggjøre tilbud og aktiviteter som frivilligheten tilbyr/arrangerer
- ⇒ Kommunen skal igangsette et informasjonsarbeid for å tilgjengeliggjøre aktiviteter, lag og foreninger på flere språk, og med bruk av infografikk for å bidra til økt deltakelse og inkludering gjennom rekruttering og forståelse

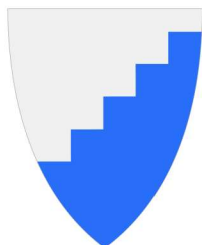
Gjennom Villig Frivillig – Nome kommunes frivillighetsmelding er det ønsket å tilrettelegge for en sterk, selvstendig og mangfoldig frivillighet.

Frivilligheten er i sin definisjon selvstendig.

Eventuelle forebyggende effekter er positive ringvirkninger, men de vil ikke være målsettingen i seg selv for den frivillige innsatsen som legges ned i kommunen.

Allikevel legger frivillighetsmeldingen opp til en bevisst holdning til det samfunnsansvaret frivilligheten også tar del i: folkehelseutfordringer, tilgjengelighet, miljøbevissthet, trafikksikkerhet og inkludering.

Villig Frivillig - Nome kommunes frivillighetsmelding synliggjør den viktige rollen frivilligheten har i kommunen, og hvordan kommune og frivillighet kan jobbe sammen for enda bedre lokalsamfunn.

Heidi Elise Kvale

Avdelingsleder, kultur, fritid og folkehelse